

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Poradnictwo psychologiczne
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Psychological counseling
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów, (jednolite magisterskie), sem. 8	5-letnie jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Psychologia
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Elżbieta Januszewska
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	Rok IV, semestr VIII	5
warsztat	30	Rok IV, semestr VIII	

Wymagania wstępne	<p>Wykład: Znajomość podstaw w zakresie: psychologii ogólnej, psychopatologii osób dorosłych, psychopatologii okresów rozwojowych, psychologii klinicznej, psychologii rozwoju człowieka, psychologii wychowawczej, psychologii rodziny, psychologii osobowości.</p> <p>Warsztat: Znajomość wiedzy z zakresu psychologii ogólnej, klinicznej, psychopatologii człowieka dorosłego i wieku rozwojowego, psychologii rodziny, psychologii wychowawczej, psychologii osobowości.</p>
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu**Cele wykładu:**

1. Zapoznanie studentów z teoretycznym i praktycznym wymiarem pracy zawodowej psychologa uczestniczącego w procesie optymalizacji jakości życia pacjentów.
2. Wskazanie na specyfikę z pracy psychologa pomagającego w obliczu kryzysów rozwojowych, z uwzględnieniem zróżnicowanych wiekowo i problematycznie grup adresatów szukających pomocy.
3. Umożliwienie studentom zgromadzenia i poszerzenia wiedzy na temat roli poradnictwa psychologicznego w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi.
4. Wskazanie na znaczenia poradnictwa w postępowaniu z osobami doświadczającymi kryzys w celu zapobiegania działaniom stygmatyzującym.
5. Przekazanie wiedzy dotyczącej wpływu poprawy jakości życia po przebytej rozmowie i analizie zdarzeń życia.
6. Zapoznanie z poszczególnymi etapami procedury prowadzenia procesu terapeutycznego w sprawach dotyczących problemów zgłaszanych do poradni psychologicznych.
7. Zapoznanie z dokumentacją dotyczącą postępowania terapeutycznego.

Cele warsztatu:

1. Kształtowanie umiejętności prowadzenia rozmowy z osobą wspomaganą.

2. Doskonalenie umiejętności, strukturyzowanie treści spotkania w celu podejmowania decyzji o sposobach radzenia sobie z trudnościami przez wspomaganego.
3. Efektywne udzielanie wsparcia w sytuacjach trudnych i kryzysowych.
4. Umiejętność poszukiwania nowych sposobów rozwiązania trudności, wzmacniania u pacjenta jego zasobów i realizowanych zmianach.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student identyfikuje oraz analizuje składniki procesów orientacji i regulacji psychicznej; rozpoznaje ich genezę odwołując się do współczesnej wiedzy teoretyczno-empirycznej.	K_W08
W_02	Student rozpoznaje zachowania prozdrowotne oraz wyjaśnia i proponuje w jaki sposób poprzez świadomą aktywność własną można przyczynić się do poprawy i/lub utrzymania jakości życia w aspektach Psycho-Bio-Społ (WHO); także w odniesieniu do osób niepełnosprawnych i korzystających z rehabilitacji.	K_W10
W_03	Student rozpoznaje i charakteryzuje zachowania wskazujące na patologie społeczne, proponując scenariusze (metody, techniki) oddziaływań psychoprofilaktycznych; proponuje kompleksowe postępowanie diagnostyczne powiązane z różnymi formami pomocy psychologicznej.	K_W11
W_04	Student objaśnia i wskazuje na znaczenie zasad etyki zawodowej psychologa, zarówno w procesie prowadzenia badań psychologicznych, ochrony osób badanych oraz własności intelektualnej.	K_W14
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Sięgając do współczesnej wiedzy teoretycznej i empirycznej student potrafi interpretować znaczące wyniki badań psychologicznych, z formułowaniem podstawowych wniosków dotyczących ludzkich zachowań w wymiarze indywidualnym i społecznym.	K_U01
U_02	Student potrafi efektywnie współdziałać w grupie, np. przygotowując pracę pisemną, prezentację multimedialną, współdziałać w układach ról; również pozyskiwać wiedzę specjalistyczną, ekspercką; a finalnie potrafi wykorzystywać ją adekwatnie do istoty podejmowanego problemu.	K_U03
U_03	Student projektuje i wdraża działania na rzecz rozwoju osobistego oraz zawodowego, ze świadomością tego, że mogą pojawić się nowości, których warto się uczyć, ponieważ optymalizują ten rozwój.	K_U05
U_04	Student inicjuje i proponuje działania na rzecz optymalizacji zdrowia, np. dobiera formy aktywności poprawiające efektywne funkcjonowanie w odniesieniu do siebie i osób, z którymi podejmowane jest współdziałanie; jak również troszczy się o poprawę relacji interpersonalnych, bądź wskazuje na formy i zakresy możliwych interwencji terapeutycznych.	K_U10
U_05	Student tworzy scenariusze propozycji zmian pro jakościowych umożliwiających optymalizację dobrostanu w aspektach Psycho-Bio-Społecznym.	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student wykazuje aktywną postawę w obiektywizowaniu i kształtowaniu swojej samooceny oraz rozwijaniu kompetencji psychologicznych.	K_K02
K_02	Respektując ogólnie przyjęte normy społeczne, student okazuje szacunek ludziom; adekwatnie do sytuacji i potrzeb konkretnej osoby podejmuje wysiłek dobrania adekwatnego scenariusza pomocy	K_K04

	psychologicznej.	
K_03	Student, postępując zgodnie z przyjętymi standardami kulturowymi oraz wiedzy wyraża opinie na temat czynników podmiotowych i przedmiotowych, które mogą zagrażać dobrostanowi człowieka.	K_K05
K_04	Respektując standardy procesów diagnostycznego i pomocowego, student chroni badanego przed potencjalnie szkodliwymi konsekwencjami, które pojawić się mogą w wyniku niepełnej przewidywalności tych procesów. W sytuacji potrzeby sięga po pomoc ekspercką.	K_K06
K_05	Kierując się zasadami obiektywizmu i rzetelności naukowej, student wykazuje się postawą respektującą zasady etyki zawodu psychologa.	K_K08

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Treści programowe wykładu:

1. Definiowanie poradnictwa psychologicznego, przebieg pierwszych konsultacji psychologicznych oraz znaczenie poradnictwa dla procesu pomagania.
2. Poradnictwo psychologiczne w obliczu kryzysów rozwojowych człowieka.
3. Poradnictwo psychologiczne dla dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym oraz w okresie adolescencji.
4. Poradnictwo psychologiczne dla osób w okresie średniej dorosłości, oraz w starzenia się i starości.
5. Poradnictwo psychologiczne dla osób chorych somatycznie.
6. Poradnictwo psychologiczne dla osób chorych psychicznie oraz ich rodzin.
7. Etyczny wymiar procesu poradnictwa psychologicznego.

Treści programowe warsztatu:

1. Przygotowanie do świadczenia pomocy psychologicznej; analiza funkcjonowania pacjenta.
2. Analiza przekonań pacjenta na temat pomocy psychologicznej.
3. Omawianie i analizowanie procesu pomocy psychologicznej oraz czynników decydujących o jej skuteczności.
4. Metody pomocy psychologicznej.
5. Znaczenie składników relacji interpersonalnej w kontekście pomagania.
6. Analiza trudności w relacjach interpersonalnych.
7. Komunikacja w kontekście pomagania.
8. Trening w zakresie konceptualizowania (werbalizowania) problemu oraz rozpoznawania etapu gotowości klienta do zmiany.
9. Analiza strategii interwencji w sytuacjach kryzysowych.
10. Praca z parą w kontekście różnych problemów pojawiających się w związkach małżeńskich (partnerskich).
11. Analiza i dyskusja problemowych obszarów po stronie osoby pacjenta.
12. Standardy pracy z rodziną w kontekście różnych problemów psychologicznych.
13. Analiza i dyskusja nt. problematycznych obszarów powiązanych z dynamiką grupy społecznej.
14. Konteksty poradnictwa – kulturowe, społeczne, pokoleniowe.
15. Etyczne aspekty pomocy psychologicznej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się**Wykład:**

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny Praca z tekstem	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
W_02	Wykład konwencjonalny Praca z tekstem	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
W_03	Wykład konwencjonalny Praca z tekstem	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
W_04	Wykład konwencjonalny Praca z tekstem	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład problemowy Analiza tekstu	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
U_02	Wykład problemowy Analiza tekstu	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
U_03	Wykład problemowy Analiza tekstu	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
U_04	Wykład problemowy Analiza tekstu	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
U_05	Wykład problemowy Analiza tekstu	Egzamin pisemny weryfikujący poziom opanowania materiału	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja dydaktyczna Dyskurs	Egzamin pisemny, Wypowiedzi ustne studenta	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
K_02	Dyskusja dydaktyczna Dyskurs	Egzamin pisemny, Wypowiedzi ustne studenta	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
K_03	Dyskusja dydaktyczna Dyskurs	Egzamin pisemny, Wypowiedzi ustne studenta	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
K_04	Dyskusja dydaktyczna Dyskurs	Egzamin pisemny, Wypowiedzi ustne studenta	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej
K_05	Dyskusja dydaktyczna Dyskurs	Egzamin pisemny, Wypowiedzi ustne studenta	Ocena z egzaminu zapisana w arkuszu ocen i w bazie elektronicznej

Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się**Warsztat:**

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Treść wykładu do przedmiotu, Dyskusja, Gry dydaktyczne, Metoda SWOT	Przygotowanie i prezentacja projektu na temat, Merytoryczna wypowiedź	Protokół z zaliczenia, Bonus za aktywności merytoryczne
W_02	Treść wykładu do przedmiotu, Dyskusja, Gry dydaktyczne, Metoda SWOT	Przygotowanie i prezentacja projektu na temat, Merytoryczna wypowiedź	Protokół z zaliczenia, Bonus za aktywności merytoryczne
W_03	Treść wykładu do przedmiotu, Dyskusja, Gry dydaktyczne, Metoda SWOT	Przygotowanie i prezentacja projektu na temat, Merytoryczna wypowiedź	Protokół z zaliczenia, Bonus za aktywności merytoryczne
W_04	Treść wykładu do przedmiotu, Dyskusja, Gry dydaktyczne, Metoda SWOT	Przygotowanie i prezentacja projektu na temat, Merytoryczna wypowiedź	Protokół z zaliczenia, Bonus za aktywności merytoryczne
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT	Przygotowanie i wykonanie projektu, Analiza dyskursu	Karta pracy / Praca pisemna, Protokół z oceną

	Burza mózgów		
U_02	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Analiza dyskursu	Karta pracy / Praca pisemna, Protokół z oceną
U_03	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Analiza dyskursu	Karta pracy / Praca pisemna, Protokół z oceną
U_04	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Analiza dyskursu	Karta pracy / Praca pisemna, Protokół z oceną
U_05	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Analiza dyskursu	Karta pracy / Praca pisemna, Protokół z oceną
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów, giełda pomysłów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Dyskurs grupowy	Karta pracy / Praca pisemna, Ocena uwzględniająca pełny wkład merytoryczny studenta
K_02	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów, giełda pomysłów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Dyskurs grupowy	Karta pracy / Praca pisemna, Ocena uwzględniająca pełny wkład merytoryczny studenta
K_03	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów, giełda pomysłów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Dyskurs grupowy	Karta pracy / Praca pisemna, Ocena uwzględniająca pełny wkład merytoryczny studenta
K_04	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów, giełda pomysłów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Dyskurs grupowy	Karta pracy / Praca pisemna, Ocena uwzględniająca pełny wkład merytoryczny studenta
K_05	Metoda problemowa (PBL) Metoda SWOT Burza mózgów, giełda pomysłów	Przygotowanie i wykonanie projektu, Dyskurs grupowy	Karta pracy / Praca pisemna, Ocena uwzględniająca pełny wkład merytoryczny studenta

VI. Kryteria oceny: Wykład

Egzamin pisemny - obejmuje całość wiedzy objęte treściami prezentowanymi na wykładach.

Ocena bardzo dobra: (90% - 100%)

- Student potrafi wymienić wszystkie tezy omawiane zjawiska związane z poradnictwem psychologicznym;
- potrafi wymienić i omówić wszystkie prezentowane na wykładach rodzaje problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym;
- potrafi rozpoznać i wyjaśnić wszystkie omawiane problemy etyczne związane z poradnictwem psychologicznym.

Ocena dobra: (70% - 89%)

- Student potrafi wymienić większość tez omawianych teorii związanych z poradnictwem psychologicznym;
- potrafi wymienić i omówić większość prezentowanych na wykładzie rodzajów problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym;
- potrafi rozpoznać i wyjaśnić większość omawianych problemów etycznych związanych z poradnictwem psychologicznym.

Ocena dostateczna: (50% - 69%)

- Student potrafi wymienić niektóre omawiane tezy teorii związanych z poradnictwem psychologicznym;
- potrafi wymienić i omówić niektóre z prezentowanych na wykładzie rodzajów problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym;
- potrafi rozpoznać i wyjaśnić niektóre z omawianych problemów etycznych związanych z poradnictwem psychologicznym.

Ocena niedostateczna (poniżej - 49%)

- Student nie potrafi wymienić tez omawianych teorii związanych z poradnictwem psychologicznym;
- nie potrafi wymienić i omówić niektórych prezentowanych na wykładzie rodzajów problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym;

- nie potrafi rozpoznać i wyjaśnić niektóre z omawianych problemów etycznych związanych z poradnictwem psychologicznym.

Kryteria i wagi oceny warsztatu:

- Wkład osobisty studentów:
 - praca w diadach,
 - praca w podgrupach,
 - przyjmowanie i odgrywanie ról,
 - dyskusja,
 - omawianie studiów przypadków.
 Aktywne uczestnictwo w odgrywaniu ról - 50% oceny końcowej
- Kolokwium ustne z zakresu teoretycznych zagadnień omawianych na warsztatach lub końcowa praca pisemna dotycząca własnej pracy, zasobów i realizowanych zmian w trakcie zajęć – 50% oceny końcowej

Ocena bardzo dobra: (90% - 100%)

Student potrafi:

- wymienić wszystkie omawiane zjawiska związane z poradnictwem psychologicznym.
- wymienić i omówić wszystkie prezentowane na warsztatach rodzaje problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym.
- rozpoznać i wyjaśnić wszystkie omawiane problemy etyczne związane z poradnictwem psychologicznym.
- omówić i uzasadnić pracę z pacjentem

Ocena dobra: (70% - 89%)

- wymienić większość omawianych teorii związanych z poradnictwem psychologicznym;
- wymienić i omówić większość prezentowanych na warsztatach rodzaje problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym;
- rozpoznać i wyjaśnić większość omawianych problemów etycznych związanych z poradnictwem psychologicznym.
- omówić i uzasadnić pracę z pacjentem.

Ocena dostateczna: (50% - 69%)

- Student potrafi wymienić niektóre omawiane teorii związane z poradnictwem psychologicznym;
- wymienić i omówić niektóre z prezentowanych na warsztatach rodzaje problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym;
- rozpoznać i wyjaśnić niektóre z omawianych problemów etycznych związanych z poradnictwem psychologicznym;
- omówić i uzasadnić niektóre problemy związane z pracą z pacjentem.

Ocena niedostateczna: (poniżej – 49%)

- Student nie potrafi wymienić omawianych teorii związanych z poradnictwem psychologicznym;
- wymienić i omówić niektórych prezentowanych na warsztatach rodzajów problemów podejmowanych w poradnictwie psychologicznym.
- rozpoznać i wyjaśnić niektóre z omawianych problemów etycznych związanych z poradnictwem psychologicznym.
- omówić i uzasadnić roli pracy z pacjentem.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45 (15 godz. wykładu i 30 godz. warsztatu)
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	105

VIII. Literatura

Literatura podstawowa:
Wykład: <ol style="list-style-type: none"> Corey, G. (2005). <i>Teoria i praktyka poradnictwa psychologicznego</i>. Poznań: Zysk i S-ka. Czabała, Cz., Kluczyńska, S. (red.) (2015). <i>Poradnictwo psychologiczne</i>. Warszawa: PWN. Egan, G. (2020). <i>Kompetentne pomaganie</i>. Poznań: Zysk i S-ka.2. Kargulowa, A. (2015). <i>O teorii i praktyce poradnictwa: odmiany poradoznawczego dyskursu: podręcznik</i>

<p>akademicki (wyd. 1, dodruk). Warszawa: PWN.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Feltham, C., Horton, I. (2013). Psychoterapia i poradnictwo. Gdańsk: GWP. 6. Feltham, C., Horton, I. (2013). Psychoterapia i poradnictwo. Gdańsk: GWP. 7. Okła, W. (2013). Poradnictwo terapeutyczne. Lublin: TN KUL. 8. Wrona-Polańska, H. (2011). Twórcze zmaganie się ze stresem szansą na zdrowie. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. 9. Tryjarska, B. (red.). (2010). Bliskość w rodzinie. Więzy w dzieciństwie a zaburzenia w dorosłości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. <p>Warsztaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Corey, G. (2005). Teoria i praktyka poradnictwa psychologicznego. Poznań: Zysk i S-ka. 2. Czabała, Cz., Kluczyńska S. Poradnictwo psychologiczne. PWN, 2015. 3. Drabik-Podgna V. (2007). Poradnictwo między etyką a praktyką, Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls. 4. Grosz, S. (2014). <i>Życie wysłuchane</i>, tłum. R. Sudół. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca. 5. Feltham, C., Horton, I. (2013). Psychoterapia i poradnictwo. Gdańsk: GWP. 6. Kaczor, M., Skalski, M. Leczenie behawioralnych zaburzeń snu u dzieci i młodzieży – przegląd literatury. <i>Psychiatria Polska</i>, 50, 3, s. 571–584, 2016. 7. Kępiński, A. (2015). Rytm życia. Kraków: Wydawnictwo Literackie. 8. Okła, W. (2013). Poradnictwo terapeutyczne. Lublin: TN KUL. 9. Skalski, M. (2012). Zaburzenia snu w codziennej praktyce. Warszawa: Medical Tribune. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Wykład:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czabała, Cz., Kluczyńska, S. (2019). <i>Poradnictwo psychologiczne</i>, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 2. Egan, G. (2002). Kompetentne pomaganie. Poznań: Zysk i S-ka. 3. Januszewska, E. (2009). Organizacja osobowości pogranicznej (O-O-P) a dolegliwości somatyczne. Psychologiczne badania młodzieży. W: K. Janowski, A. Cudo (red.). <i>Człowiek chory. Aspekty Biopsychospołeczne</i>. Tom. 2. Lublin: Centrum Psychologii i Pomocy Psychologicznej, ss. 75-97. 4. Januszewska E. (2018). Zaburzenia snu u dzieci i młodzieży - diagnoza i wybrane formy terapii. W: M. Maciąg, K. Maciąg (red.). <i>Zadania i wyzwania medycyny – charakterystyka problemów i postępowanie terapeutyczne</i>. (s. 151- 167). Wydawnictwo Naukowe TYGEL. 5. Mayerscough, P.R., Power, P.W. (2001). Jak rozmawiać z pacjentem. Gdańsk: GWP. 6. Morgan, M. (2019). <i>Stan umysłu pary. Psychoanalityczna terapia par</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 7. Okła, W. (2013). <i>Poradnictwo terapeutyczne</i>. Lublin: Wydawnictwo KUL. <p>Warsztaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Casement, P. (2017). <i>O uczeniu się od pacjenta</i>, tłum. A. Pałynyczko-Ćwiklińska. Warszawa: Oficyna Ingenium, s. 17-46, 93-155, 259-261. 2. Januszewski, A. (2009). Temperamentalne wskaźniki układów dopamin oraz serotonin-ergicznego a poczucie dolegliwości somatycznych w świetle wyników badań młodzieży. W: K. Janowski, A. Cudo (red.). <i>Człowiek chory. Aspekty Biopsychospołeczne</i>. Tom. 2. Lublin: Centrum Psychologii i Pomocy Psychologicznej, ss. 98-114. 3. Januszewska, E., Januszewski, A. (2013). Struktura i typy charakteru młodzieży a zdrowie biopsychospołeczne i powodzenie w nauce. W: Z. Uchnast (red.). <i>Charakter. Jakość osobowego działania w podejściu teoretycznym i empirycznym</i>. Lublin: TN KUL, s. 207-227. 4. Kowalik, S. (2006). Czy naukowość praktyki psychologicznej jest science fiction?, <i>Polskie Forum Psychologiczne</i>, 11(1), 28-41. 5. Kuncewicz, D. (2018). Word in a relationship – someone`s, from somewhere, with something, in between. <i>Polskie Forum Psychologiczne</i>, 23(4), 693-708. 6. Mayerscough, P.R., Power, P.W. (2001). Jak rozmawiać z pacjentem. Gdańsk: GWP. 7. Rożnowska, K. (2018). <i>Antonii Kępiński. Gra z czasem</i>. Kraków: WAM, s. 104-117, 162-208. 8. Wereszka, M. (2013). <i>Psychoterapia to jest moja partia polityczna</i>. Kraków: Wydawnictwo Różnica, s. 159-221, 249-268, 399-408.
--